

หลักการแต่งคำประพันธ์ประเภทโคลง

โคลงเป็นคำพันธ์ที่บังคับเอกโท ได้รับความนิยมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น คำประพันธ์ประเภทโคลงมีหลายชนิด เช่น โคลงสอง โคลงสาม โคลงสี่ โคลงที่สี่จะต้องประกอบด้วยรศคำและรศความดังที่พระราชวงษ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ทรงอธิบายไว้ว่า

โคลงสี่ดีด้วยรศ	นานัย ไฉนนอ
ต้องจิตติดเหตุทัย	เทิดถ้วน
ไพเราะรศคำไพ-	เราะรศ ความเอย
สองรศพจน์ล้วน	ทิทยล่ำจำรูญ

ในขั้นนี้ขอให้ทบทวนแผนผังโคลงชนิดต่างๆ และสังเกตศิลปะในการแต่ง โคลงสี่สุภาพ ซึ่งเป็นโคลงที่นิยมแต่งกันในปัจจุบัน

แผนผังโคลงชนิดต่างๆ

ตัวอย่าง

พระครวญถึงอ่อนท้าว	หนักอุระราชรั้ว
ที่ร้างแรมศรี ฯ	
ใครปรานีหนึ่งข้าง	เชิญนุชมาแนบข้าง
ช่วยชี้ชวนชม	พฤกษ์น่า ฯ

โคลงสามสุภาพ บทหนึ่งมี ๑๕ คำ อาจมีคำสร้อยได้ ๒ คำ แบ่งเป็น ๒ บาท บาทหนึ่งมี ๒ วรรค มีลักษณะบังคับตามแผนผังนี้

ตัวอย่าง

พวกพลทัพรามัญ	เห็นไทยผันหนีหน้า
ไปบ่หยุดยั้งช้า	ตื่นต้อนแตกฉาน น่านนา ฯ
ไปแจ้งการแห่งเล่ห์	เท่ห์กลไทยใช้น้อย
ต่างเร่งติดเตงต้อย	เร่งเต้าตีนตาม มานา ฯ

โคลงสี่สุภาพ บทหนึ่งมี ๓๐ คำ อาจมีคำสร้อยได้ ๒ คำ ในบาทที่ ๑ และ ๓ บทหนึ่งมี ๔ บาท บาทหนึ่งมี ๒ วรรค มีลักษณะบังคับตามแผนผังดังนี้

ตัวอย่าง

เสียงลือเสียงเล่าอ้าง	อันใด พี่เอย
เสียงย่อมขยอศไกร	ทั่วหล้า
สองเขือพี่หลับไหล	ลืมนั้น ฤพี่
สองพี่คิดเองอ้า	อย่าได้ถามเฝ้า

ศิลปะการแต่งโคลงสี่สุภาพ

๑. ตำแหน่งที่บังคับวรรณยุกต์เอกอาจใช้คำตายแทนได้ เช่น

เพ็ญพิสาข์สุขพ้อง	นิพพาน
ประสูติตรัสรู้กาล	เกริกก้อง
พระไตรรัตน์รุ่งชวาล	เรื่องโรจน์
พุทธศาสน์โลกซ้อง	ซาบซึ้งพุทธคุณ ฯ

๒. คำจบบทควรลงด้วยเสียงสามัญหรือเสียงจัตวา ใช้คำที่มีรูปวรรณยุกต์หรือคำตายในคำจบบท เช่น

เวียนวายตายเกิดโ้	อนิจจัง
สิ้นชีพดับศพฝัง	ป่าช้า
สรรพสิ่งพินาศพัง	สิ้นหมด
เหลือชั่วดีคู่ฟ้า	ฝากให้กรรมวิไล ฯ

ในกรณีที่ต้องการแสดงภาพชุดมุนวุ่นวาย หรือความอัดอั้นตันใจอาจใช้คำตายในคำสุดท้ายของบาทแรก และในคำที่ ๕ ของบาทที่ ๒ และ ๓ เช่น

บัดมงคลพ่าห้ไ้	ทราธติ
แว้งเหวี่ยงเบี่ยงเสียดะบัด	ตกไ้
อุกคลูกพลูกงยงัด	คอกช เือกแฮ
เบนบ่ายหงายแหงนไ้	ท่วงท้อทีถอย ฯ

๓. ถ้าคำที่ ๕ และ ๖ ของทุกบาทมีสัมผัสพยัญชนะ จะทำให้โคลงมีความไพเราะยิ่งขึ้น เช่น

เอียงอกเทออกอ้าง	อวดองค์ อรเอย
เมรุชูปสมุทรคินลง	เลขแต่้ม
อากาศจักรจรผจง	จารึก พอฤา
โคมแม่หยาดฟ้าแยม	อู้อ้อนฤาเห็น

๔. คำที่ ๔ และ ๕ ของบาทแรกสลับตำแหน่งเอก โท กันได้ แต่ในบาทสุดท้ายสลับไม่ได้ เช่น

แสงทองงามแผ้วผ่อง	พรรณราย
ยามรุ่งตะวันฉาย	ฉาบฟ้า
ไปงามเพริศพริ้งพราย	เทียบเท่า ธรรมนอ
สองจิตแจ่มเจิดจ้า	จวบแจ้งกับกัลป์

๕. หากใช้กลบทในโคลง จะทำให้โคลงไพเราะยิ่งขึ้น ดังตัวอย่าง กลบทัวพันหลักต่อไปนี้

จำเรียงจรเข้แผ้ว	เพียรผจง
เพียงพิจารณาภิตทรง	ประดับหล้า
ประดับโลกกวีวง	วรรณภพ สนั่นแฮ
วรรณเพริศพรายพรางฟ้า	เฟื่องฟุ้งนรินทร์สมัย ฯ

๖. การใช้ภาพพจน์ในการเขียนจะทำให้โคลงบทนั้นมีความงามมากขึ้น ดังตัวอย่างการใช้ภาพพจน์บุคคคลวัตในโคลงบทต่อไปนี้

ลมอรุณกระซิบขอบฟ้า	เฉลยฝัน
เพียงล่องตระเวนแสงตะวัน	เงี่ยเข้า
ฟุ้งน้ำคลื่นรำพัน	เพียงพราว
โอบกอดคอยดไม้เข้า	ยั่วลือเพียงลา

๗. การใช้คำสร้อยในโคลงจะใช้เมื่อใจความของโคลงในบทนั้นยังไม่สมบูรณ์ หากใจความคืออยู่แล้วก็ไม่จำเป็นต้องใช้คำสร้อย ขอให้สังเกตโคลงที่ใจความไม่สมบูรณ์ และจำเป็นต้องใช้คำสร้อยดังนี้

อุชฺษาศลัมแล้ว	ลอยสวรรค์ ลงฤา
----------------	----------------

สิงหาสน์ปรางค์รัตนบรร-	เจ็ดหล้า
บุญเพรงพระหากสวรรค	ศาสน์รุ่ง เรื่องเฮ
บ้งอบายเบิกฟ้า	ฝักพุ้นใจเมือง

๘. การใช้เอกโทษ โทโทษ ความหมายของคำว่า “โทษ” ในการแต่งคำประพันธ์คือ ข้อบกพร่อง ดังนั้น โทโทษจึงหมายถึง ข้อบกพร่องในการใช้รูปวรรณยุกต์เอก และรูปวรรณยุกต์โท กล่าวคือเมื่อหาคำที่มีรูปวรรณยุกต์เอก โท ในตำแหน่งนั้นไม่ได้ ก็ใช้การแปรคำให้มีรูปวรรณยุกต์ตามที่ต้องการ เอกโทษ คือ การแปรคำที่มีรูปวรรณยุกต์โทให้มีรูปวรรณยุกต์เอก “โทโทษ” คือ การแปรคำที่มีรูปวรรณยุกต์เอกให้มีรูปวรรณยุกต์โท หากไม่จำเป็นจริงๆ ในการประพันธ์โคลงไม่ควรใช้เอกโทษ โทโทษ พระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ได้ทรงพระราชนิพนธ์โคลงที่ใช้คำเอกโทษ โทโทษไว้ดังนี้

เชิญดูคุณค่าเหล่านี้	โคลงโลด โผนเฮย
ยกค้อยอประโยชน์	เก่าเหยียง
เอกโทท้อยเป็นโทษ	เทียบไฮ เห็นนา
แปรแรงแปลงถูกเถียง	ท่วนถี้ที่แสดง

(อธิบายคำ : คำ-ข้า เหล่น-เด่น ค่อ-ข้อ เหยียง-เยียง ไฮ-ให้ แแรง-แสร้ง เเถียง-เทียบ ท่วนถี้-ถ่วนถี้)

๙. การใช้กระทู้ในโคลง หรือที่เรียกว่า “โคลงกระทู้” ก็จะทำให้โคลงมีความไพเราะยิ่งขึ้น คำที่เป็นกระทู้จะเขียนไว้ต้นบาท ผู้เขียนจะต้องตีความกระทู้ให้เข้าใจ และเขียนอธิบายความหมายของกระทู้ภายในโคลงบทนั้น โคลงกระทู้มีตั้งแต่ ๑-๔ คำ

โคลงกระทู้ ๑ คำ

เสีย สิ้นสงวนศักดิ์ไว้	วงศ์หงส์
เสีย ศักดิ์สู้ประสงค	สิ่งรู้
เสีย รุ่งเร่งดำรง	ความสัจย์ ไวนา
เสีย สัตย์อย่าเสียดู	ชีพม้วยมรณา ฯ

หวั หูดุชั่วช้า	ใจโล
ล้าน เลื่อมแลเงาใส	เกือบแก้ว
ไต้ ส่องกระจกใจ	เขียนขาด
หวิ แต่จับข้องแล้ว	ดูบไอ้อายเอง ฯ

โคลงกระทู้ ๒ คำ

ช่างสาร หกศอกไซร์	เสียนา
งูเห่า กลายเป็นปลา	อย่าต้อง
ข้าเก่า เกิดแต่ตา	คนปู่ กี่ดี
เมียรัก อยู่ร่วมห้อง	อย่าไว้วางใจ ๆ

โคลงกระทู้ ๓ คำ

ป่าฝั่งเสือ หมูไม้	มากมูล
เรือฝั่งพาย พายูร	ยาตรเด้า
นายฝั่งบ่าว บริบูรณ์	ตามคิด มากเฮย
เจ้าฝั่งข้า คำเช่า	ช่วยสิ้นเสร็จงาน ๆ

โคลงกระทู้ ๔ คำ

รักดีห้ามจ้ว แจ้ง	ความดี เต็นนา
รักชั่วห้ามเสา มี	แต่สร้อย
มะพร้าวต้นดก ปี	ละหมื่น
ยาจกต้นมี น้อย	อวดล้ำเหลือหลาย ๆ

ในการฝึกแต่งโคลงนักเรียนอาจเริ่มต้นด้วยการเขียนถึงสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวันโดยไม่จำเป็นต้องใช้คำศัพท์สูง เมื่อชำนาญขึ้นทลัษณ์แล้วสามารถแต่งโดยใช้ศัพท์แสงชั้นสูงได้เอง ไพรวิทย์ ขาวงาม กวีซีไรต์ พ.ศ. ๒๕๓๘ ได้เคยสังเกตเกี่ยวกับการแต่งโคลงว่า ในยี่โคลงกำลังจะตาย หากปรุงชีวิตชีวาใหม่ๆ ให้โคลง ลดและหลีกเลี่ยงศัพท์แสง เขียนถึงสิ่งที่อยากเขียนถึง อาจเป็น สุนัข มด แมลง กรวด หิน ดิน ทราย โคลงก็อาจจะเป็นคำประพันธ์ที่พอจะรับส่งกันได้

กิจกรรมเสนอแนะ

๑. ร่วมกันร้องเพลงไทยสากลต่อไปนี้เพื่อสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน

รักกันอยู่ขอบฟ้า	เขาเขียว
เสมออยู่หอแห่งเดียว	ร่วมห้อง
ซังกันบ่แลเหลียว	ตาต่อ กันนา
เหมือนขอบฟ้ามาป้อน	ป่าไม้มาบัง

๒. ช่วยกันกำหนดความคิดสำคัญที่จะเขียนโคลงโดยกำหนดจากสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว หรือเรื่องอื่นๆ ที่น่าสนใจ

๓. รวบรวมโคลงบทที่ไพเราะจากวรรณคดี หรือกวีนิพนธ์ปัจจุบัน นำมาอ่านออกเสียงในชั้นเรียน หรืออาจรวบรวมลงในสมุด “คำคม-คำโคลง” ก็ได้

๔. แบ่งกลุ่มศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับโคลงโบราณ เช่น โคลงวิษณุมาลี โคลงสินธุมาลี โคลงจิตรลดา โคลงนันททนาย โคลงตรีพิชพรรณ โคลงจัตวาทัศนี โคลงกลบทชนิดต่างๆ แล้วนำความรู้มาแลกเปลี่ยนกัน

ทดสอบโคลงสี่สุภาพ

๑. โคลง ๑ บท มี.....บาท ๑ บาท มี.....วรรค วรรคหน้ามี.....คำ วรรคสุดท้ายมี.....คำ โคลง ๑ บท มี.....คำ

อาจมีคำสร้อยได้ในบาทที่.....และบาทที่.....

๒. โคลง ๑ บท มีคำเอก.....แห่ง คำโท.....แห่ง

๓. คำเอก คือ.....

ยกตัวอย่าง ๕ คำ.....

คำโท คือ.....

ยกตัวอย่าง ๕ คำ.....

๔. คำเอก อาจใช้คำ.....แทนได้

คำเอกโทษ คือ.....

เช่น.....

คำโทโทษ คือ.....

เช่น.....

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนฝึกแต่งบาทที่หนึ่งของโคลงสี่สุภาพโดยให้หาคำมาเติมให้ถูกต้อง

๑. พระคุณครู _____

๒. รอนรอน อาทิตย์ _____ อัสดง

๓. พระจันทร์เพ็ญ _____ แส

๔. พ่อแม่ _____ ด้วย ดวงใจ _____ นา

๕. หนังสือคือ _____

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนฝึกแต่งบทที่สองของโคลงสี่สุภาพโดยให้หาคำมาเติมให้ถูกต้องตามตำแหน่งที่กำหนด

๑. คน _____ เดินหลัง โกง _____ ยิง _____
๒. ท้อง _____ ให้ทั่ว ไทย _____ _____
๓. _____ _____ อย่าขัดขวาง _____ แน่ _____
๔. ความ _____ จงอย่าทำ _____ เช้า _____
๕. มี _____ นับหมื่นแสน _____ ปลื้ม _____

๑. แปลงกลอน ๘ เป็นโคลง ๔ สุภาพ

กลอน ๘

ยามเย็นลมพัดไอ้อาวรณ์จิต
ทวยหิตสมรมิตรด้วยผิดหวัง
นั่งหรือนอนทุกข์หนักจิตจักพัง
คงม้วยดั่งฟ้าฟาดกายขาดเอย

แปลงหรือถอดเป็นโคลง ๔ สุภาพ ได้ดังนี้

ยามเย็นลมพัดไอ้อาวรณ์
จิตทวยหิตสมรมิตรด้วย
ผิดหวังนั่งหรือนอนทุกข์หนัก
จิตจักพังคงม้วยดั่งฟ้าฟาดกายขาดเอย

ตอนที่ ๓ ให้นักเรียนฝึกแต่งบทที่สามของโคลงสี่สุภาพโดยให้หาคำมาเติมให้ถูกต้องตามตำแหน่งที่กำหนด

๑. ปัญญา _____ ค้าง _____ อารุช _____
๒. วิชา _____ ให้เรา _____ _____
๓. นั้นเห็น _____ ปักษา _____ _____ นา
๔. คน _____ มีคน _____ รัก _____ แส _____
๕. ยา _____ มีดี _____ อย่า _____ _____

ตอนที่ ๔ ให้นักเรียนฝึกแต่งบทที่สี่ของโคลงสี่สุภาพโดยให้หาคำมาเติมให้ถูกต้องตามตำแหน่งที่กำหนด

๑. รีบ _____ นอนแต่ _____ _____ ให้ _____ _____

๒. ความ _____ ให้ห่าง _____ _____ ไกลตัว
 ๓. _____ ยาก็ให้ _____ อย่า _____
 ๔. _____ ของป่าไม้ _____ ช่วย _____
 ๕. ฝน _____ ดิน _____ _____ น้ำ _____ ถนน

ตอนที่ ๕ ให้นักเรียนขีดเส้นใต้คำตายในตำแหน่งเสียงเอก

- ก. เพื่อนกิน สิ้นทรัพย์แล้ว แห่งหนี
 หาง่าย หลายหมื่นมี มากได้
 เพื่อนตาย ถ้ายแทนชี- วาอาตม์
 หายาก ผักผีไข ยากแท้จักหา
- ข. บัณฑิตจักเปรียบแม่ นที จิตธา
 เห็นขุ่นจอกแหนมมี มากค้ำย
 กระจายคัมเข็นดี คนสุข เกษมแฮ
 น้อยยิ่งน้อยนักม้วย มอดได้แทนตัว

โคลงสี่สุภาพ

จงเลือกคำที่กำหนดให้มาใส่ลงในคำประพันธ์ให้ถูกต้องเหมาะสม

(นี้ ไกล ขึ้น แท้ ้วย เขื่อง ดี)

ทุกชั้นที่อย่าง	บันได
ลองเปรียบชีวิตใน	โลก
เราเริ่มแต่เยาว์	เรียนเรื่อย นาพ่อ
ยิ่ง่างชั้นสูงชี้	ยิ่งต้องศึกษา

การท่องจำคำประพันธ์ประเภทต่างๆ

๑. โคลงสี่สุภาพ มีหลักในการท่อง ดังนี้

๑. ทอดเสียงให้ตรงตามจังหวะของแต่ละวรรค

วรรคหน้าแต่ละบาทมี ๒ จังหวะ จังหวะ ๒ คำ และ ๓ คำ

วรรคหลังบาทที่ ๑ และบาทที่ ๓ มี ๑ จังหวะ เป็นจังหวะ ๒ คำ ถ้ามีคำ
 สร้อยก็เพิ่มอีก ๑ จังหวะ ๒ คำ

วรรคหลังบาทที่ ๒ มี ๑ จังหวะ เป็นจังหวะ ๒ คำ

วรรคหลังบาทที่ ๔ มี ๒ จังหวะ จังหวะละ ๒ คำ

๒. คำทำยวรรคที่ใช้คำเสียงจัตวา ต้องเอนเสียงให้สูงเป็นพิเศษ ตามปกติโคลงสี่สุภาพที่แต่งถูกต้องและไพเราะ ใช้คำเสียงจัตวาตรงคำทำยของบาทที่ ๑ หรือคำทำยบท

๓. เอื้อนวรรคหลังบาทที่ ๒ ให้เสียงต่ำกว่าปกติ

๔. ตามปกติคำประพันธ์ทุกชนิดกำหนดจำนวนคำแต่ละวรรค และแต่ละบทไว้ตายตัว เช่น โคลงสี่สุภาพบทหนึ่งมี ๔ บาท บาทหนึ่งมี ๒ วรรค วรรคหน้าของแต่ละบาทมี ๕ คำ วรรคหลังบาทที่ ๑-๓ มี ๒ คำ แต่อาจมีคำสร้อยจำนวน ๒ คำ ตรงบาทที่ ๑ และบาทที่ ๓ เพิ่มขึ้นก็ได้ วรรคหลังบาทที่ ๔ มี ๔ คำ ฉะนั้นโคลงสี่สุภาพหนึ่งจึงมีคำสร้อย ก็จะมี ๓๒ คำ หรือ ๓๔ คำ

คำที่กำหนดจำนวนไว้ในคำประพันธ์แต่ละชนิด หมายถึง คำพยางค์เดียว เช่น โรงเรียน ต้น ไม้ ต่างเป็น ๑ คำ ส่วน โรงเรียน ต้นไม้ ต่างเป็น ๒ คำ นาฬิกา อานุภาพ ต่างเป็น ๓ คำ

ในกรณีที่พยางค์หน้าของคำเสียง อะ ไม่ประวิสรรชนีย์ อาจไม่นับเป็นคำก็ได้ เช่น ขจร จรัส ต่างเป็น ๑ คำ อนุเคราะห์ สหกรณ์ ต่างเป็น ๒ คำ

การอ่านคำที่ไม่นับพยางค์หน้าเป็นอีกคำหนึ่งเช่นนี้ ต้องอ่านรวบเสียง โดยไม่เน้นพยางค์หน้า ดังกล่าว

ตัวอย่างการแบ่งจังหวะโคลงสุภาพ

คราหิว/ไซจักต้อง	เสียดศรี
อุทก/กล้วนากิ	อยู่ได้
เย็นชาน/ผ่านอินทรีย์	พอชื่น/จิตนา
แม้มิ/ได้อิ่มไซรั	ไซต้อง/วางวาย

ใบความรู้ที่ ๘.๑

เรื่อง คำประพันธ์ประเภทโคลง

รอยรูปอินทร์หยาดฟ้า มาอำองค์ในหล้า
แหล่งให้คนชม แลฤา

ไปแจ้งการแหงเล่ห้ เท่ห้กลไทยไชน้อย
ต่างเร่ตติเร่ต้อย เร่เต่ตั้นตาม มานา

ไอ้ศรีเสาวลักษณี่ล้า แลโลม โลกเอย
แม่วามีกิ้งโพยม ยี่นหล้า
แขวนขวิญนุชชุโอม แมกเมม ไ่วแม่
กิดบมีกิ้งฟ้า ผากนึ่งนางเดยว

ใบงานที่ ๘.๑

เรื่อง คำประพันธ์ประเภทโคลง

ชื่อกลุ่ม

ตอนที่ ๑

คำสั่ง จงขีดเส้นใต้คำเอก และวงกลมคำโทใน โคลงต่อไปนี้ให้ถูกต้องตามลักษณะบังคับของโคลงชนิดนั้นๆ

โคลงสองสุภาพ

พันลี้กล่มล้นฟ้า เจกอสูนีผ่าหล้า
แหล่งเพ็ยงพกพัง แลนา

โคลงสามสุภาพ

สองนายเกลี้ยงกล่าวทูล ว่านเรสุรท่านได้
ใครจะเอื้อมมติได้ เท่าเฝ้าถาญี พระเอย

โคลงสี่สุภาพ

เสียงให้ทุกรายกรู้ให้	ทุกเรือน
ออกแผ่นดินคูเหมือน	จักขวิ
บ่เห็นตะวันเดือน	ความีด ม้วนา
แลแห่งใดเห็นน้ำ	ย่อมน้ำตากน

ใบความรู้ที่ ๘.๒

คำสั่ง จงเติมคำลงในช่องว่างให้ได้ความและถูกต้องตามลักษณะ

โคลงสองสุภาพ

มิตรดีมีแต่ _____	แม่ _____ ไซ้ญาติเกื้อ
_____ สัมพันธ์	ทวินา

โคลงสามสุภาพ

ยามใดใจเบิกบาน	ทำกิจการ _____
สุ _____ ดวงจิต _____	_____ พาเกษม สุขแล

โคลงสี่สุภาพ

มะลิหอมละคร้าว	ชวนใจ จริงแฮ
กลิ่นตลบอบอวล _____	ทั่วหล้า
นารีก็มีหทัย	งาม _____ นี้นา
ชื่ออยู่คู่ _____	_____ มาลี

ตอนที่ ๓

คำสั่ง จงใช้ข้อความต่อไปนี้ฝึกแต่งโคลงตามที่กำหนดให้

ถึงร่างกายร้อนฝ่าว	เพียงใด
อาบน้ำเพียงหนเดียว	ดับร้อนได้
แต่ความเดือดร้อนใจ	ระงับยาก
เพราะแสงอยู่ลึก	ยากที่จะขจัดไป

๑. จงปรับปรุงข้อความข้างต้นให้เป็นโคลงสี่สุภาพที่ถูกต้องตามลักษณะบังคับ

.....
.....
.....
.....

๒. จงแต่งโคลงสามสุภาพ ๑ บท ให้ถูกต้องตามลักษณะบังคับและมีเนื้อหาเช่นเดียวกัน
โคลงสี่สุภาพที่แต่งในข้อ ๑

.....
.....
.....
.....

๓. จงแต่งโคลงสองสุภาพ ๑ บท ให้ถูกต้องตามลักษณะบังคับ และมีเนื้อหาเช่นเดียวกับ
โคลงสี่สุภาพที่แต่งในข้อ ๑

.....
.....
.....
.....

เรื่อง การแต่งบทร้อยกรองประเภทโคลง

คำสั่ง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะที่ถูกต้องของโคลงสี่สุภาพ

- ก. โคลงสี่สุภาพ ๑ บท มี ๔ บาท
- ข. คำเอกมี ๗ แห่ง คำโทมี ๔ แห่ง
- ค. วรรคหน้ามีจำนวน ๕ คำ วรรคหลังมี ๒ คำ
- ง. ตำแหน่งที่เติมคำสร้อยได้ คือ ท้ายบาทที่ ๑ และ ๓

๒. ข้อใดเรียงลำดับข้อความได้ถูกต้องตามลักษณะบังคับของโคลงสี่สุภาพ

๑. งานเร่งรีบทำตั้ง	สติผู้เสรีจงาน	๒. งานมากมุ่งติดตาม	เต็มเร็ว แรงนา
๓. งานยากยิ่งพยายาม	อย่ายั้ง	๔. งานหนักเอาบาเข้า	แบกหาม เถิดพ่อ
ก. ๑ ๒ ๓ ๔		ข. ๒ ๓ ๑ ๔	
ค. ๓ ๒ ๑ ๔		ง. ๔ ๓ ๒ ๑	

จงอ่านคำประพันธ์ต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ ๗ – ๘

ขับพลวางเข้าแหล่ง	แห่งอยุธยาเหล่า
แลธูตีฟุ้งฟ้า	มีคคคุ้มม้วมถ

๗. โคลงสามสุภาพข้างต้นมีคำเอกตามลักษณะบังคับของโคลงสามสุภาพคำใดบ้าง

ก. แหล่ง แห่ง ยี่ง	ข. (อยุธยา)ยศ ธู(ตี) มีค
ค. แห่ง มีค ยี่ง	ง. (อยุธยา)ยศ มีค ยี่ง

๘. ข้อใดคือคำสร้อยของโคลงสามสุภาพข้างต้น

ก. ฟุ้งฟ้า	ข. มีคคคุ้ม
ค. ม้วมถ	ง. ยี่งนา

๙. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะบังคับของโคลงสองสุภาพ

ก. โคลงสองสุภาพ ๑ บท มี ๓ วรรค	ข. วรรคที่ ๑ และ ๒ มีวรรคละ ๕ คำ
ค. วรรคสุดท้ายมี ๔ คำ	ง. มีคำเอก ๒ แห่ง คำโท ๒ แห่ง

๑๐. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับโคลงสองสุภาพต่อไปนี้

จำใจจำจากสร้อย	อยู่เมื่อย่าละห้อย
ห่อนช้ำคีนสงบ	แม่แล

- ก. คำเอกตามลักษณะบังคับ คือ จาก แม่ ห่อน
ข. คำโทตามลักษณะบังคับ คือ สร้อย ห้อย ช้ำ
ค. คำสร้อยที่ปรากฏ คือ ห่อนช้ำคีนลม แม่แล
ง. สัมผัสบังคับที่ปรากฏ คือ สร้อย - ห้อย